

NOTA INFORMATIVĂ
la proiectul Regulamentului cu privire la organizarea,
competența și modul de funcționare a Inspecției procurorilor

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul *Regulamentului cu privire la organizarea, competența și modul de funcționare a Inspecției procurorilor* a fost întocmit de Grupul de lucru de elaborare a cadrului normativ instituțional aferent activității Inspecției procurorilor și răspunderii disciplinare a procurorilor, compus din membrii Consiliului Superior al Procurorilor – Andrei Roșca, Constantin Șușu, Andrei Cebotari, Svetlana Balmuș și funcționarii din cadrul Aparatului Consiliului – Iulian Gainaru și Ernest Gavzer.

Grupul de lucru de elaborare a cadrului normativ instituțional aferent activității Inspecției procurorilor și răspunderii disciplinare a procurorilor (în continuare – *Inspecție*) stabilește organizarea/structura, competența și modul de funcționare a Inspecției, precum și procedura, criteriile și calificativele de evaluare a inspectorilor, procedura disciplinară și modalitatea de examinare a abaterilor disciplinare în privința acestora, fiind constituit prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr.1-150/2023 din 14 septembrie 2023.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului regulamentului

Necesitatea elaborării proiectului *Regulamentului cu privire la organizarea, competența și modul de funcționare a Inspecției procurorilor* rezidă dintr-un șir de documente de politici naționale și instituționale, după cum urmează:

- Planul național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2023-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.829/2023, Capitolul 23 – Reforma Justiției și drepturi fundamentale, pct. 25 *Creșterea eficienței procurorilor în reprezentarea procuraturii în cadrul proceselor de judecată*;

- Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022–2025, aprobat prin Legea nr.211/2021, precum și Planul instituțional de acțiuni al Consiliului Superior al Procurorilor în vederea executării Planului de acțiuni menționat, aprobat prin Hotărârea nr.1-83/2022 din 26.04.2022, Direcția strategică I, *Independența, responsabilitatea și integritatea actorilor din sectorul justiției*, obiectivul 1.1. *Consolidarea independenței sistemului judecătoresc și a sistemului Procuraturii*.

Adițional, se menționează că la data de 31.07.2023, prin Legea nr.200/2023 pentru modificarea unor acte normative (*îmbunătățirea mecanismului de selecție, evaluare și răspundere disciplinară a procurorilor*), a fost modificată, *inter alia*, Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură.

Astfel, potrivit prevederilor art.89¹ din Legea nr.3/2016, Inspecția procurorilor este un organ din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor, care este constituit din 9 inspectori și dispune de autonomie funcțională.

Structura și competențele Inspecției procurorilor sunt stabilite prin regulamentul aprobat de Consiliul Superior al Procurorilor, care se publică pe pagina web oficială a Consiliului Superior al Procurorilor.

În egală măsură, conform raționamentului prevederilor art.VI din Legea nr.200/2023, rezultă expres obligația pentru Consiliul Superior al Procurorilor ca în termen de până la 3 luni de la data publicării modificărilor în Monitorul Oficial, să aducă actele sale normative în concordanță cu aceasta și să adopte regulamentele corespunzătoare, inclusiv și cel care ar reglementa activitatea Inspecției procurorilor.

Modificarea cadrului normativ instituțional prezintă o necesitate firească, dedusă din logica juridică inerentă situațiilor de modificare a legii care, prin efectul ricoșeu, impun remaniere la nivelul textelor normative subsecvente.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Prezentul proiect de act normativ nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Regulamentul elaborat este structurat în 6 capitole, după cum urmează:

Capitolul I *Dispoziții generale*, în care sunt reflectate aspecte referitoare la obiectul de reglementare al Regulamentului, Inspecția procurorilor, operând în subordinea Consiliului Superior al Procurorilor, beneficiază de autonomie funcțională. Acest capitol stabilește cadrul pentru organizarea Inspecției, subliniind rolul său în îmbunătățirea justiției, evaluarea performanței procurorilor și examinarea abaterilor disciplinare. Se menționează obligația inspectorilor de a respecta etica profesională și principiile de bază precum legalitatea, independența, integritatea și confidențialitatea.

Capitolul II: *Structura Inspecției procurorilor și statutul juridic al inspectorului*, conține reglementări aferente structurii Inspecției și duratei mandatului de inspector și inspector-șef. Astfel, este stabilită expres, în temeiul prevederilor art.89¹ alin.(1) din Legea nr.3/2016, noua formulă a componenței Inspecției procurorilor, potrivit căreia aceasta este constituită din 8 inspectori și 1 inspector-șef, aleși prin concurs public, de către Consiliul Superior al Procurorilor.

Se remarcă că modul de organizare și desfășurare a concursului pentru selectarea inspectorilor și a inspectorului-șef urmează să fie reglementat și stabilit de Consiliu în actele sale normative instituționale, mandatul unui inspector este de șase ani, fără posibilitate de reînnoire. Inspectorii sunt independenți în deciziile lor și protejați împotriva intervențiilor externe, la fel, urmare a numirii în funcție, inspectorii vor obține statutul funcției de demnitate publică cu aplicarea restricțiilor și incompatibilităților corespunzătoare. Funcția de inspector este incompatibilă cu alte angajamente remunerate sau neremunerate, cu excepția activității academice.

Capitolul III: *Competențele Inspecției procurorilor*, conține reglementări aferente competențelor extinse ale Inspecției, de la verificarea activității procurorilor, examinarea sesizărilor despre abateri disciplinare, până la reprezentarea în fața instanțelor de judecată. Inspectorul-șef are rolul de coordonare și conducere, inclusiv repartizarea sarcinilor și reprezentarea Inspecției în fața instituțiilor naționale și internaționale. Este important a se menționa că în vederea exercitării atribuțiilor sale, Inspecția, în persoana inspectorului are dreptul să solicite procurorilor, autorităților publice, persoanelor juridice de drept public toate actele și informațiile de care are nevoie, iar aceștia la rândul lor au obligația să transmită inspectorului, în termenul stabilit de acesta, actele și informațiile solicitate.

Capitolul IV: *Modul de funcționare a Inspecției procurorilor*, acest capitol al Regulamentului descrie procedura operativă a Inspecției procurorilor, focalizându-se pe recepționarea și tratarea sesizărilor legate de abaterile disciplinare ale procurorilor. Procesul este îndreptat spre asigurarea conformității cu normele juridice, începând cu criteriile stricte pentru acceptarea sesizărilor, care necesită detalii precise și relevante juridic.

Sesizările sunt supuse unui proces riguros de verificare, unde inspectorii analizează fiecare caz în contextul legislației aplicabile și al principiilor juridice fundamentale, cum ar fi dreptul la un proces echitabil și prezumția de nevinovăție. În acest cadru, inspectorii au autoritatea de a solicita informații suplimentare și de a efectua investigații amănunțite, menite să asigure o evaluare obiectivă și imparțială a faptelor.

Capitolul V: *Procedura disciplinară și modalitatea de examinare a abaterilor disciplinare în privința inspectorilor*, se concentrează pe procedura disciplinară și modalitatea de examinare a abaterilor disciplinare în privința inspectorilor, stabilind cadrul juridic pentru gestionarea răspunderii disciplinare a inspectorilor din cadrul Inspecției procurorilor. Capitolul subliniază că inspectorii, în calitatea lor de supraveghetori ai eticii profesionale a procurorilor, sunt subiecții codului disciplinar, menit să asigure integritatea și eficacitatea Inspecției.

Sesizările împotriva inspectorilor trebuie să fie bine documentate și să prezinte dovezi concrete ale abaterilor, acest lucru asigură că acuzațiile sunt întemeiate și relevante din punct de vedere juridic, evitând astfel acțiunile nefondate. Odată ce o sesizare este depusă, se declanșează un proces de investigație care se desfășoară în conformitate cu principiile fundamentale de drept. Procesul are în vedere prezumția de nevinovăție și dreptul la apărare al inspectorului implicat, garantând o examinare echitabilă și transparentă.

În **Capitolul VI** se conțin prevederi generale referitoare la publicarea și modificarea conținutului Regulamentului.

5. Fundamentarea economico-financiară

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

8. Constatările expertizei anticorupție

9. Constatările expertizei de compatibilitate

10. Constatările expertizei juridice

11. Constatările altor expertize

În compartimentele notei informative se va indica următoarea informație:

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

În calitate de denumire a autorului se indică denumirea autorității publice responsabile, conform competențelor, de elaborarea și promovarea proiectului actului normativ.

Dacă în vederea elaborării proiectului a fost constituit un grup de lucru, se indică numărul și data documentului prin care s-a constituit grupul de lucru respectiv.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite

La acest compartiment se indică prevederile concrete din documentele de politici din care rezultă necesitatea elaborării proiectului actului normativ.

De asemenea, se indică finalitățile urmărite prin adoptarea actului normativ, precum și rezultatele scontate după adoptarea și implementarea acestuia, se descrie viziunea clară privind efectele actului normativ după implementarea prevederilor acestuia.

În cazul proiectelor actelor normative ce reglementează activitatea de întreprinzător, suplimentar se descriu concluziile și propunerile înaintate în cadrul studiilor de cercetare, precum și rezultatele analizei *ex ante* sau ale analizei impactului de reglementare.

Se prezintă argumentarea, în baza evaluării beneficiilor, a necesității adoptării actului normativ și, după caz, analiza de impact al acestuia asupra activității de întreprinzător, inclusiv prin prisma respectării drepturilor și intereselor întreprinzătorilor și ale statului.

Se prezintă lista lucrărilor științifice, studiilor de cercetare, rapoartelor, recomandărilor internaționale și a altor materiale care au fost luate în considerare la elaborarea proiectului actului normativ.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

În cazul în care actul normativ are ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene, se indică:

- a) dacă intervenția rezultă din angajamentele asumate de Republica Moldova în baza acordurilor bilaterale cu Uniunea Europeană;
- b) lista actelor Uniunii Europene cu care se realizează armonizarea;
- c) mențiunea privind elaborarea tabelului de concordanță.

După caz, se face referire la reglementările similare existente în legislația statelor membre ale Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Se indică actele normative existente care reglementează domeniul vizat de proiectul actului normativ, precum și cauzele în virtutea cărora normele în vigoare nu sînt suficiente să ofere soluții problemelor abordate în proiectul actului normativ.

Se descriu elementele noi din proiect, modificările propuse, urmările implementării acestora.

Se indică rezultatele studiilor, recomandărilor și se prezintă argumentele în favoarea intervenției în legislație cu un nou act normativ. De asemenea, se iau în calcul sesizările parvenite de la diferiți subiecți (instituții de stat sau private, asociații, persoane etc.) care interacționează în cadrul relațiilor sociale ce urmează a fi reglementate.

5. Fundamentarea economico-financiară

Se descrie impactul economico-financiar, cu indicarea cheltuielilor (bugetare și nebugetare) necesare pentru implementarea prevederilor noului act normativ și, după caz, a veniturilor generate de noile reglementări.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Se indică lista actelor normative ce urmează a fi modificate sau abrogate. În cazul în care urmează a fi adoptate acte normative noi în scopul implementării prevederilor în cauză, se indică expres aceste acte.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Se menționează acțiunile întreprinse în vederea respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional (crearea grupurilor de lucru, organizarea dezbatărilor publice, meselor rotunde, publicarea proiectului pentru consultare publică etc.).

Se indică autoritățile publice, instituțiile și alte persoane juridice care au avizat pozitiv proiectul fără obiecții și propuneri, cele care au prezentat obiecții și propuneri și cele care au avizat negativ proiectul sau nu au prezentat avizele/recomandările.

8. Constatările expertizei anticorupție

Se indică rezultatele expertizei respective, în special constatările privind identificarea normelor din proiect care ar favoriza corupția, precum și recomandările pentru excluderea sau diminuarea efectelor acestora.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Compartimentul se completează pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene, în acesta fiind incluse concluziile expertizei de compatibilitate

Pentru proiectele cu sigla „UE” se indică expres numărul și denumirea actului/actelor Uniunii Europene. Se indică gradul de compatibilitate a proiectului de act normativ cu legislația Uniunii Europene și concluzia expertizei de compatibilitate.

10. Constatările expertizei juridice

Se prezintă concluziile expertizei privind compatibilitatea proiectului de act normativ cu prevederile Constituției, cu actele normative în vigoare, privind respectarea naturii juridice a propunerilor de reglementare, privind asigurarea concordanței proiectului cu jurisprudența Curții Constituționale și cu prevederile tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, privind respectarea normelor de tehnică legislativă, precum și alte aspecte indicate în constatările expertizei.

11. Constatările altor expertize

În cazul în care au fost efectuate și alte expertize ale proiectului, concluziile acestora se reflectă în nota informativă.

În cazul proiectelor de acte normative ce se referă la reglementarea activității de întreprinzător, se prezintă și concluziile grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător privind expertiza efectuată.